

بار بیماری استئوپروز در ایران در سال ۱۳۸۰

فرید ابوالحسنی (M.D.)^۱، مژگان محمدی (M.D.)^۲، اکبر سلطانی (M.D.)^۱.

۱- استادیار، مرکز تحقیقات غدد درون‌ریز و متابولیسم، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی تهران، تهران، ایران.
۲- فوق تخصص بیماریهای غدد درون‌ریز، مرکز تحقیقات غدد درون‌ریز و متابولیسم، دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی، درمانی تهران، تهران، ایران.

چکیده

مقدمه: استئوپروز شایع‌ترین بیماری متابولیک استخوان است و علاوه بر ناتوانی و از کارافتادگی باعث افزایش نسبی خطر مرگ در مبتلایان به شکستگی‌های ناشی از آن می‌شود. در ایران شواهد کافی در مورد این که استئوپروز، نظیر کشورهای غربی، یک مسأله سلامت عمومی است موجود نبود و لذا انجام این مطالعه در دستور کار مرکز تحقیقات غدد درون‌ریز و متابولیسم قرار گرفت. این مطالعه با هدف برآورد بار استئوپروز در سال ۱۳۸۰ در ایران انجام شد.

مواد و روشها: از داده‌های مطالعه مرکز تحقیقات غدد در مورد تراکم استخوان، داده‌های حاصل از ثبت حوادث توسط وزارت بهداشت در ۹ استان کشور و مطالعات انجام شده در سایر جوامع در مورد خطر مرگ بیماران پس از وقوع شکستگی‌های قابل انتساب به استئوپروز استفاده شد. برای محاسبه بار بیماری، ابتدا شیوع استئوپروز، بروز شکستگی‌های قابل انتساب به استئوپروز و خطر نسبی مرگ ناشی از آنها برآورد شد. با استفاده از مدل‌های اپیدمیولوژی، دوره ابتلا به هر شکستگی برآورد و با استفاده از وزن ناتوانی اختصاص یافته به ناتوانی‌های مشابه در مطالعه بار جهانی بیماری‌ها، شاخص DALYs برای شکستگی‌های قابل انتساب به استئوپروز (مهره، هیپ و ساعد) محاسبه شد.

نتایج: سال‌های از دست رفته ناشی از شکستگی لگن در زنان ۱۵۸۸۰ سال، شکستگی مهره ۱۲۶۹ سال و شکستگی ساعد ۱۲۱ سال به دست آمد. در مردان، سال‌های از دست رفته ناشی از شکستگی لگن ۱۶۴۹۵ سال، شکستگی مهره ۲۲۲۵ سال و شکستگی ساعد ۲۷ سال به دست آمد. مجموع سال‌های از دست رفته ناشی از استئوپروز ۳۶۰۲۶ سال در جمعیت ایران در سال ۱۳۸۰ محاسبه گردید که ۱۸۷۵۷ سال متعلق به مردان و ۱۷۲۷۰ سال متعلق به زنان بود. بیشترین علت بالا بودن بار استئوپروز در مردان افزایش خطر نسبی مرگ بعد از شکستگی‌های لگن و مهره در مردان است. در هر دو جنس شکستگی لگن بیشترین تعداد را به خود اختصاص داده بود. در منبع داده مورد استفاده، شکستگی مهره در مردان بیش از زنان و در هر دو جنس کمتر از شکستگی‌های لگن و ساعد ثبت شده بود.

نتیجه‌گیری: داده‌های به کار گرفته شده در این مطالعه حاکی از بروز کمتر شکستگی هیپ در ایران نسبت به سایر جوامع است. باید به منظور توجیه بروز پایین‌تر این شکستگی، بالاتر بودن نسبی تراکم معدنی استخوان (BMD) در جمعیت ایران و تفاوت‌های احتمالی جامعه ایرانی با جوامع دیگر را از نظر سایر عوامل مؤثر بر شکستگی هیپ، نظیر محیط و سبک زندگی، مورد بررسی قرار داد. با توجه به محدودیت داده‌های موجود در خصوص شکستگی‌های قابل انتساب به استئوپروز در ایران، می‌بایست مطالعات کامل‌تری در این زمینه به منظور دستیابی به تصویری شفاف‌تر از ابعاد این مشکل سلامتی انجام شود.

کل واژگان: استئوپروز، بار بیماری، و شکستگی استخوان.

آدرس مکاتبه: دکتر فرید ابوالحسنی، مرکز تحقیقات غدد درون‌ریز و متابولیسم، طبقه پنجم، بیمارستان دکتر شریعتی، خیابان کارگر شمالی، تهران، ایران.

پست الکترونیک: abolhassanif@sina.tums.ac.ir